

30 Ιανουαρίου 1991

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.]

THE CYPRUS POTATO MARKETING BOARD,

Ενάγοντες,

v.

COBELFRET RO-RO SERVICES N.V. AND OTHERS,

Εναγομένων.

(Υπόθεση Ναυτοδικείου αρ. 145/89).

5 *Δικονομία Ναυτοδικείου — Επίδοση εκτός δικαιοδοσίας — Αίτηση για ακύρωση εκδοθέντος διατάγματος για υποκατάστατη επίδοση εκτός δικαιοδοσίας και αναστολή της διαδικασίας — Ρήτρα δικαιοδοσίας αλλοδαπού δικαστηρίου στη φορτωτική — Forum conveniens — Ισχυρισμός για μή πλήρη και ειλικρινή αποκάλυψη των γεγονότων.*

10 *Δικαιοδοσία — Ρήτρα δικαιοδοσίας αλλοδαπού δικαστηρίου — Ισχυρισμός για αναίρεσή της με μεταγενέστερη συμφωνία — Πρόωρο να αποφασισθεί το θέμα χωρίς να ακουσθεί μαρτυρία και γίνουν ευρήματα σχετικά.*

15 *Με την αγωγή τους οι ενάγοντες ζητούσαν από τους εναγόμενους £2.040 αποζημιώσεις για ελλειμματική παράδοση φορτίου πατατών, που οι εναγόμενοι είχαν αναλάβει να μεταφέρουν από την Κύπρο στην Αγγλία. Με μονομερή (ex parte) αίτησή τους οι ενάγοντες πήραν διάταγμα του Δικαστηρίου για υποκατάστατη*
20 *επίδοση του κλητηρίου εντάλματος εκτός δικαιοδοσίας στο Βέλγιο, όπου ήταν η έδρα των εναγομένων, οι οποίοι με αίτησή τους ζήτησαν την ακύρωση του εν λόγω διατάγματος και της δύναμει αυτού πραγματοποιηθείσας επίδοσης, και διάταγμα αναστολής της διαδικασίας. Η αίτηση βασίστηκε σε ισχυρισμούς ότι δεν είχε αποκαλυφθεί στο Δικαστήριο ότι υπήρχε ρήτρα δικαιοδοσίας αλλοδαπού δικαστηρίου (του Βελγίου) στη φορτωτική και ότι το Δικαστήριο δεν ήταν forum conveniens.*

25 *Οι ενάγοντες ισχυρίστηκαν ότι η πιο πάνω ρήτρα δικαιοδοσίας των Βελγικών δικαστηρίων είχε αναιρεθεί με μεταγενέστερη συμφωνία των διαδίκων που καθόριζε σαν αρμόδια τα Αγγλικά ή Κυπριακά Δικαστήρια κατ'επιλογή των εναγόντων.*

Αποφασίσθηκε ότι

(α) Ενόψει του ισχυρισμού για μεταγενέστερη συμφωνία που

αναιρούσε την ρήτρα δικαιοδοσίας στη φορτωτική, ήταν πρόωρο να αποφασισθεί το θέμα της δικαιοδοσίας χωρίς να έχει ακουσθεί μαρτυρία και να έχουν γίνει ευρήματα σχετικά με τον εν λόγω ισχυρισμό. Για τον ίδιο λόγο, δεν υπήρχε εσκεμμένη προσπάθεια παραπλάνησης του Δικαστηρίου και γι'αυτό δεν ευσταθούσε ο ισχυρισμός περί μη αποκάλυψης. 5

(β) Το Δικαστήριο ήταν *forum conveniens*, διότι οι ενάγοντες ήσαν στην Κύπρο και η μαρτυρία βρισκόταν στην Κύπρο και στην Αγγλία, ενώ το Βέλγιο δεν είχε καμιά σχέση με την υπόθεση, πέραν του ότι οι εναγόμενοι είχαν εκεί την έδρα τους. 10

Η αίτηση απορρίφθηκε με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Altobeiqui v. M/V Nada and Another (1985) 1-C.L.R. 543·

Cyprus Potato Marketing Board v. Primlaks and Another (No. 93/89 dated 28.3.90)· 15

Ellinger v. Guinness, Mahon & Co [1939] 4 All E.R. 16·

Jadranska Slobodna Plovidba v. Photos Photiades & Co (1965) 1 C.L.R. 58·

Sonco Canning Limited v. Adriatica (1972) 1 C.L.R. 210·

The Eleftheria [1969] 2 All E.R. 641· 20

MacShannon v. Rockware Glass Ltd [1978] A.C. 795·

Katarina Shipping Inc. v. Ship "Poly" (1978) 1 C.L.R. 271·

Anagnostou v. Ship "Holeor I" (1981) 1 C.L.R. 461·

Αίτηση.

Αίτηση από τους εναγομένους Αρ. 1 για ακύρωση της άδειας για υποκατάστατη επίδοση ειδοποίησης κλητηρίου εντάλματος στους αιτητές καθώς επίσης του κλητηρίου εντάλματος και την επίδοση σ' αυτούς της σχετικής ειδοποίησης που ακολούθησε. 25

A. Χαβιαράς, για τους αιτητές - εναγομένους 1. 30

I. Ιωαννίδης, για Κ. Ιντιάνο, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την υπό κρίση αίτηση οι αιτητές-εναγομένοι 1 που είναι Βελγική εταιρεία και συνιδιοκτήτες του εναγόμενου πλοίου Thomas Wehr, ζητούν από το Δικαστήριο να ακυρώσει την άδεια για υποκατάστατη επίδοση ειδοποίησης κλητηρίου εντάλματος στους αιτητές στο Βέλγιο, ημερομ. 18.10.89, καθώς επίσης το κλητήριο ένταλμα και την επίδοση σ' αυτούς της σχετικής ειδοποίησης που ακολούθησε. Επικουρικά οι αιτητές ζητούν αναστολή της δικαστικής διαδικασίας.

Η αγωγή καταχωρήθηκε στις 7.8.89 από το Συμβούλιο Εμπορίας Πατατών Κύπρου εναντίον των αιτητών, των άλλων συνιδιοκτητών του πλοίου, καθώς και εναντίον του πλοίου, με την οποία αξιούν από τους εναγόμενους £2,040 αποζημιώσεις για ελλειμματική παράδοση φορτίου πατατών και/ή για αθέτηση συμφωνίας ναυλομεταφοράς και/ή για αμέλεια και/ή για αθέτηση συμβάσεως μεταφοράς και/ή για αθέτηση συμφωνίας για πώληση εμπορευμάτων και/ή για απώλεια και/ή για κλοπή φορτίου.

Είναι ο ισχυρισμός των εναγόντων ότι οι αιτητές και οι εναγόμενοι 2 ανάλαβαν βάσει φορτωτικής, να μεταφέρουν με το πλοίο τους 88740 σάκους πατάτες από το λιμάνι της Λάρνακας στο λιμάνι Rochester της Αγγλίας και ότι στις 26.4.88 το φορτίο αυτό φορτώθηκε στο πλοίο, όταν όμως έφτασε στο Rochester διαπιστώθηκε πως 340 σάκοι πατάτες έλειπαν και/ή καταστράφηκαν και/ή κλάπηκαν.

Ο πρώτος λόγος πάνω στον οποίο βασίζεται η υπό κρίση αίτηση, είναι πως οι ενάγοντες δεν αποκάλυψαν τη φορτωτική πάνω στην οποία στηρίζουν την αγωγή τους και η οποία περιέχει όρο ότι οποιαδήποτε διαφορά που εγείρεται με βάση τη φορτωτική αυτή θα αποφασίζεται στη χώρα όπου ο μεταφορέας έχει το κέντρο των εργασιών του και ο νόμος της χώρας εκείνης θα εφαρμόζεται εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στη φορτωτική. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι το Δικαστήριο στερείται δικαιοδοσίας και ο τρίτος ότι το Δικαστήριο τούτο δεν είναι φορέας ευκολίας (forum conveniens).

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, είναι η εισήγηση του δικηγόρου των αιτητών πως το Δικαστήριο πρέπει να προβεί στην αιτούμενη ακύρωση επειδή δεν έγινε πλήρης και ειλικρινής αποκάλυψη των γεγονότων σύμφωνα με τα οποία το Δικαστήριο εκκαλείτο να ασκήσει τη διακριτική του ευχέρεια.

5

Αναπτύσσοντας την εισήγησή του ο δικηγόρος των αιτητών αναφέρθηκε στο ακόλουθο απόσπασμα από την υπόθεση *Altobeiqui v. M/V Nada and Another* (1985) 1 CLR 543, στη σελ. 557:

10

"In the present case there was no full and frank disclosure of all relevant facts in the affidavit filed in support of the application for leave to issue and serve notice of the writ out of the jurisdiction. That is to my mind sufficient on the authority of the *Hagen* case (supra) to discharge the order, as there ought to have been stated several facts including a clear reference to the foreign jurisdiction clause contained in the relevant Bill of Lading and to the fact that the case had no connection whatsoever with Cyprus."

15

20

Επίσης αναφέρθηκε στην υπόθεση *The Cyprus Potato Marketing Board v. Primlaks & Another*, Αρ. 93/89, ημερομ. απόφασης 28.3.90, όπου στη σελ. 7 ο Δικαστής κ. Νικήτας αναφέρει τα ακόλουθα:

"Πρέπει να υπομνησθεί εδώ ότι πλήθος αποφάσεων καθιέρωσε την αρχή ότι σε αιτήσεις για επίδοση εκτός δικαιοδοσίας υφίσταται υποχρέωση για ειλικρινή αποκάλυψη όλων των σημαντικών στοιχείων με βάση τα οποία το δικαστήριο θα κληθεί να ασκήσει τη διακριτική εξουσία που έχει στο προκειμένο. Η *raison d' etre* του κανόνα είναι ότι η επίδοση αγωγής εκτός δικαιοδοσίας θεωρείται κατά κάποιον τρόπο επέμβαση στην κυριαρχία ξένου κράτους και η έννοια της αβροφροσύνης στις διεθνείς σχέσεις (*comitas*) επιβάλλει στα ημεδαπά δικαστήρια προσεκτική εξέταση κάθε περίπτωσης και πιστή συμμόρφωση προς τους κανόνες που καθιστούν επιτρεπτή την επίδοση. *George Monro Ltd v. American Cyanamid Corporation* [1944] K.B. 432, 437, *The Brado*

25

30

35

[1949] A.C. 326, 357 και *The Siskina v. Distos Compania Naviera S.A.* [1979] A.C. 210, 254. Παρεμπιπτόντως, η αρχή που επιτάσσει την παράθεση των ουσιαστικών περιστατικών έχει ευρύτερη εφαρμογή και καλύπτει πλην των επιδόσεων και όλες τις περιπτώσεις αιτήσεων χωρίς κοινοποίηση στον αντίδικο. *The Hagen* [1908-1910] All E.R. Rep. 21, *The Andria* [1984] 1 All E.R. 1126 και *Altobeigui v. M/v Nada & Another* [1985] 1 C.L.R. 543. Οι Dicey & Morris "The Conflict of Laws" έκδοση 1980 τόμος 1 σελ. 197 αναφέρουν επιγραμματικά επί του θέματος:

' Since the application for leave is made ex-parte a full and fair disclosure of all relevant facts ought to be made.'

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση-εναγόντων αναφέρθηκε στον Κ.24 των Κανόνων του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Δικαιοδοσία Ναυτοδικείου και υποστήριξε την άποψη πως δεν ήταν αναγκαίο να αναφερθεί στην φορτωτική μια και ο Κ.24 μιλά για μαρτυρία, η οποία μπορεί να είναι οποιαδήποτε μαρτυρία στην ένορκη δήλωση που υποστηρίζει την αίτηση, που να αποκαλύπτει εκ πρώτης όψεως υπόθεση. Ακολούθως εισηγήθηκε πως αν το Δικαστήριο κρίνει πως η φορτωτική έπρεπε να αναφερθεί, τότε μια τέτοια παράλειψη από μόνη της δεν συνιστά λόγο ακύρωσης, γιατί οι ενάγοντες δεν είχαν καμιά πρόθεση ή λόγο να εξαπατήσουν το Δικαστήριο. Αυτή η εισηγήση υποστηρίζεται από την υπόθεση *Ellinger v Guinness, Mahon & Co* [1939] 4 All E.R. 16, όπου στη σελ. 17 αναφέρονται τα ακόλουθα:

"... Non-disclosure of a material fact on the ex parte application is not in itself sufficient ground for setting the order aside. There must be an attempt to deceive the court."

Αναλυτικότερα ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση ανέφερε πως ο όρος της φορτωτικής για συμφωνημένη δικαιοδοσία, δεν μπορεί να ισχύσει, αφού αναιρείται από άλλο όρο που έγινε αποδεκτός από τους αιτητές μέσω των αντι-

προσώπων τους στην Κύπρο, βάσει του οποίου σε περίπτωση διαφοράς τα Αγγλικά και/ή Κυπριακά Δικαστήρια, τη επιλογή του Συμβουλίου, θα έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκδίκαση τέτοιων διαφορών. Αυτή η εκδοχή αναφέρεται στην ένορκη δήλωση του Μάριου Ορφανίδη, δικηγόρου, που υποστηρίζει την ένσταση του Συμβουλίου, στην οποία επισυνάφθηκαν και τα σχετικά έγγραφα που την υποστηρίζουν. 5

Συνεπώς εν όψει του γεγονότος πως εκτός από τον όρο περί συμφωνημένης δικαιοδοσίας στη φορτωτική, υπάρχει και άλλος συμφωνημένος όρος με βάση τα πιο πάνω έγγραφα, κρίνω πως οι καθ' ων η αίτηση δεν είχαν κανένα λόγο να αποκρύψουν σκόπιμα από το Δικαστήριο το σχετικό όρο της φορτωτικής, γιατί είναι καθαρό πως βασίζονται στο συμφωνημένο πριν την έκδοση της φορτωτικής όρο περί δικαιοδοσίας των Κυπριακών Δικαστηρίων. 10 15

Ο δεύτερος λόγος αφορά τον ισχυρισμό περί έλλειψης δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου αυτού λόγω της ύπαρξης του αναφερθέντος εις τη φορτωτική όρου περί συμφωνημένης δικαιοδοσίας αλλοδαπού Δικαστηρίου. Το θέμα τούτο αναπτύχθηκε από το δικηγόρο των αιτητών σε συνδυασμό με τον τρίτο λόγο που αφορά το *forum conveniens*. 20

Στις ενόρκους δηλώσεις του Σίμου Παπαδόπουλου που υποστηρίζουν την υπό κρίση αίτηση, αναφέρεται εκτός των άλλων, πως οι αιτητές έχουν το κέντρο της επιχείρησής τους στο Βέλγιο και πως όλοι οι μάρτυρες σχετικά με την εκφόρτωση του φορτίου βρίσκονται στην Αγγλία. Ακόμα αναφέρει πως εκτός από το κόστος για να ταξιδεύσουν οι μάρτυρες αυτοί στην Κύπρο και να μαρτυρήσουν, οι αιτητές δεν έχουν τη δυνατότητα να τους εξαναγκάσουν να έλθουν στην Κύπρο, ενώ αντίθετα μπορούν να τους υποχρεώσουν να παρουσιαστούν ενώπιον των Αγγλικών Δικαστηρίων. Επίσης γίνεται ο ισχυρισμός πως αν υπήρξε αμέλεια, που οι αιτητές αρνούνται, αυτή θα πρέπει να έλαβε χώρα στο λιμάνι της εκφόρτωσης και όχι στην Κύπρο και ότι το αντικείμενο της αγωγής προέκυψε και 25 30 35

περιορίζεται είτε στην Αγγλία είτε στο Βέλγιο και όχι στην Κύπρο. Τέλος αναφέρεται πως το κόστος για να έλθουν μάρτυρες στην Κύπρο θα είναι μεγαλύτερο από την απαίτηση.

- 5 'Όσον αφορά τον ισχυρισμό πως το Δικαστήριο της Κύπρου δεν αποτελεί το *forum conveniens* και τη θέση περί αναστολής της δικαστικής διαδικασίας, ο δικηγόρος των αιτητών αναφέρθηκε στις υποθέσεις *Jadranska Slobodna Plovidba v. Photos Photiades & Co* (1965) 1 CLR
10 58, *Sonco Canning Limited v. "Adriatica"* (1972) 1 CLR 210, *The Eleftheria* [1969] 2 All E.R. 641, *MacShannon v. Rockware Glass Ltd* [1978] A.C. 795, και άλλες.

- 15 Στην υπόθεση *Jadranska Slobodna Plovidba v. Photos Photiades & Co* (ανωτέρω), στη σελ. 69, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

20 "On the authorities there is a *prima facie* presumption that the Court will insist on the parties honouring their bargain in cases where they have agreed that all disputes arising under a contract should be determined by a foreign court. The court will, however, consider whether there are sufficient grounds for displacing this *prima facie* presumption so as to entitle the parties to take advantage of the jurisdiction of the court. Such a presumption may be displaced on good and sufficient reasons (*The Fehmarn*, *ibid.* at page 337). It should be observed that in
25 the *Fehmarn* case the shipowners moved the Court (a) to set aside the writ for want of jurisdiction; and (b) alternatively, to stay the proceedings, on the ground that by the contract the parties had agreed that all disputes arising under it should be judged in the U.S.S.R.; and it
30 was held that (a) the Admiralty Court had jurisdiction; and (b) the Court should not exercise its discretion to stay the proceedings."

- 35 Επίσης στην *Sonco Canning Limited v. Adriatica* (ανωτέρω) αναφέρονται τα ακόλουθα στη σελ. 213:

"It is now well settled that the burden of showing strong

cause why an agreement to refer disputes to a foreign Court should not be observed, and why the Court's discretion should not be exercised in favour of such a stay, is upon the plaintiff. In exercising such discretion, the Court must take into account all the circumstances of the particular case, including in what country the evidence on the issue of facts is situated or more readily available and the effect of that on the relative convenience and expense of trial as between Cyprus and foreign Courts."

5

10

Στην υπόθεση *The Eleftheria* (ανωτέρω), στη σελ. 645, ο Δικαστής Brandon J. συνοψίζει τη νομική θέση επί του θέματος ως εξής:

"The principles established by the authorities can, I think, be summarised as follows: (I) where plaintiffs sue in England in breach of an agreement to refer disputes to a foreign court, and the defendants apply for a stay, the English court, assuming the claim to be otherwise within its jurisdiction, is not bound to grant a stay but has a discretion whether to do so or not. (II) the discretion should be exercised by granting a stay unless strong cause for not doing so is shown. (III) The burden of proving such strong cause is on the plaintiffs. (IV) In exercising its discretion, the court should take into account all the circumstances of the particular case. (V) In particular, but without prejudice to (IV), the following matters, where they arise, may properly be regarded: (a) In what country the evidence on the issues of fact is situated, or more readily available, and the effect of that on the relative convenience and expense of trial as between the English and foreign courts; (b) Whether the law of the foreign court applies and, if so, whether it differs from English law in any material respects; (c) With what country either party is connected, and how closely; (d) Whether the defendants genuinely desire trial in the foreign country, or are only seeking procedural advantages; (e) Whether the plaintiffs would be prejudiced by having to sue in the foreign court because they would - (i) be deprived of security for that claim, (ii) be unable to enforce any

15

20

25

30

35

judgment obtained, (iii) be faced with a time-bar not applicable in England, or (iv) for political, racial, religious or other reasons be unlikely to get a fair trial."

5 Όσον αφορά την ευρύτερη διακριτική δικαιοδοσία αναστολής προς το σκοπό αποφυγής αδικίας σε συγκεκριμένη υπόθεση, το βάρος το φέρει ο εναγόμενος ο οποίος οφείλει να ικανοποιήσει δυο προϋποθέσεις όπως τις προσδιόρισε ο Δικαστής Diplock στην υπόθεση *Macshannon v. Rockware Glass Ltd* (ανωτέρω), όπου στη 10 σελ. 812 αναφέρει:

"(2) In order to justify a stay two conditions must be satisfied, one positive and the other negative: (a) the defendant must satisfy the court that there is another forum to whose jurisdiction he is amenable in which 15 justice can be done between the parties at substantially less inconvenience or expense, and (b) the stay must not deprive the plaintiff of a legitimate personal or juridical advantage which would be available to him if he invoked the jurisdiction of the English court."

20 Με βάση την πιο πάνω νομολογία που υιοθετώ, μελέτησα την ενώπιο μου μαρτυρία που είναι υπό μορφή ενόρκων δηλώσεων και τα σχετικά έγγραφα που επισυνάφθηκαν σε αυτή και κατάληξα στο συμπέρασμα πως δεν θα πρέπει να αποφασισθεί το θέμα της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου τούτου σε αυτό το αρχικό στάδιο, χωρίς να 25 ακούσω περαιτέρω μαρτυρία και πλήρη επιχειρηματολογία επί του θέματος, καθώς επίσης και να προσβώ σε ευρήματα για να καταλήξω ως προς το ποιος από τους δυο συγκρουόμενους όρους περί συμφωνημένης δικαιοδοσίας υπερεχει. 30

Επί του θέματος τούτου υιοθετώ τα ακόλουθα που αναφέρθηκαν στην υπόθεση *Katarina Shipping Inc. v. Ship "Poly"* (1978) 1 CLR 271, στη σελ. 284:

35 "I would reiterate once again, that it is not proper to set aside the writ of summons at this preliminary stage of the hearing, without hearing on oath all parties concerned, and with this in mind the action should

proceed in the usual way; and at the appropriate time, when the pleadings would be closed and all the facts during the hearing would be ascertained, due consideration would be given to all arguments, or indeed to any further arguments, ..."

5

Επίσης σχετική με την προσέγγιση αυτή είναι και η υπόθεση *Anagnostou v. Ship "Holeor I"* (1981) 1 CLR 461.

Εξέτασα επίσης το θέμα του *forum conveniens*, ανεξάρτητα από το θέμα της συμφωνημένης δικαιοδοσίας, όποια και να είναι και κατάληξα στο συμπέρασμα πως το Δικαστήριο τούτο είναι το *forum conveniens* για τους ακόλουθους λόγους:

10

Οι ενάγοντες είναι Κυπριακή εταιρεία και ασκούν τις εργασίες τους στην Κύπρο. Με το Βέλγιο δεν έχουν καμιά σχέση. Τα εμπορεύματα φορτώθηκαν στο πλοίο των αιτητών στο λιμάνι της Λάρνακας και ξεφορτώθηκαν στο λιμάνι Rochester της Αγγλίας. Η φορτωτική εκδόθηκε από εκπροσώπους των αιτητών στην Κύπρο και ο όρος περί συμφωνημένης δικαιοδοσίας σε αυτή αφορά το Βέλγιο, που δεν θα πρέπει να έχει καμιά σχέση με τη μαρτυρία που υπάρχει πρόθεση να προσαχθεί όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση. Στην Κύπρο πρέπει να υπάρχει μαρτυρία, καθώς επίσης και πιθανό στην Αγγλία, αν εκεί επεσυνέβησαν οι παραβάσεις που ισχυρίζονται οι ενάγοντες.

15

20

Συνεπώς, το θέμα της προσαγωγής μαρτυρίας από την Αγγλία, αν θα χρειαστεί, αντιμετωπίζεται κατά τον ίδιο τρόπο, είτε η εκδίκαση της υπόθεσης γίνει στο Βέλγιο είτε στην Κύπρο, με τη διαφορά ότι στην Κύπρο τα έξοδα θα είναι λιγότερα. Το ίδιο μπορεί να ειπωθεί και για την Αγγλία.

25

30

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η αίτηση απορρίπτεται με έξοδα εις βάρος των αιτητών.

Τα έξοδα να υπολογιστούν από τον Πρωτοκολλητή.

Η αίτηση απορρίπτεται με έξοδα.